

نگاه بیرون

تلاش کاخ سفید برای آرام کردن اعراب The New York Times هلم کوپر • ترجمه: شهرام زرندار

● دولت اوباما به‌منظور اطمینان‌بخشی دوباره به متحدان عربش در نشست کمپ دیوید، در این ماه تلاش می‌کند آنان را قانع کند که ایالات‌متحده باوجود قرارداد امنی با ایران، از آنها پشتیبانی می‌کند. دو هفته پیش در ضیافت شامی در پنتاگون، وزیر دفاع ایالات‌متحده آمریکا، اشتون کارتر، از گروهی دستچین‌شده از کارشناسان ارشد امور خاورمیانه در مورد اینکه چگونه دولت ایالات‌متحده می‌تواند جلوی عقب‌نشینی سعودی‌ها، امارات متحده عربی و قطر را بگیرد، درخواست کمک کرد. براساس نظرات بعضی از شرکت‌کنندگان در این میهمانی شام، همه این کشورها از توافق هسته‌ای با ایران می‌ترسند، یکی از کارشناسان ارشد امور خاورمیانه سر میز شام گفت: «آقای کارتر می‌خواست بداند چگونه می‌تواند برای کشورهای شورای همکاری خلیج روشن کند که ایالات‌متحده آمریکا کلید خانه خلیج‌فارس را به ایران تحویل نخواهد داد و از این طریق به آسیا تکیه نخواهد کرد». این کارشناس از حروف مخفف شورای همکاری خلیج استفاده کرد، این شور شامل بحرین، کویت، عمان، قطر، عربستان سعودی و امارات متحده عربی است.

به گفته یکی از مقامات ارشد دولتی در میهمانی نهار روز ۲۰ آوریل با اوباما، وزیر امور خارجه امارت متحده عربی خواستار یک معاهده دفاعی با ایالات‌متحده شد. اوباما نیز خواستار حمایت امارات از توافق‌نامه هسته‌ای با ایران شد. توافق‌نامه‌ای که وزیر امور خارجه آمریکا، جان کری، مشغول مذاکره درباره آن است.

مقامات دولتی ایالات‌متحده آمریکا گفتند اوباما در مورد اینکه چه چیزی را می‌تواند ارائه دهد، توافق نکرده است، اما چندین گزینه ممکن را روی میز دارد و بیشتر این گزینه‌ها را به سختی می‌توان اجرایی کرد. حصول یک قرارداد امنیتی با عربستان سعودی و سایر کشورهای خلیج‌فارس غیرمحتمل است، زیرا چنین قراردادی باید به‌تصویب کنگره برسد و احتمالاً با نیروهایی مخالف از اسرائیل و حامیانش در پایتخت ایالات‌متحده مواجه خواهد شد. اما باوجود یک معاهده کامل امنیتی – مانند معاهده‌ای که با ژاپن دارد که تضمین می‌کند در صورت لزوم به دفاع از ژاپن خواهد پرداخت– دولت آمریکا مشغول بحث درمورد ارائه یک توافق دفاعی آزادتر و با تعهدات کمتر است.

با نگاهی که در این معاهده وجود دارد، مقامات آمریکایی مشغول نگاشتن معاهده‌ای هستند که به کنگره فرستاده نخواهد شد، زبان به‌کارگرفته‌شده در مورد توافق برای پشتیبانی نظامی از متحدان عرب در صورتی که با حمله نیروهای خارجی قرار گیرند متفاوت است. چنین معاهده‌ای درصورتی‌که این دولت‌ها با حمله مخالفان سیاسی خود در درون کشورهای‌شان مواجه شوند، به کار گرفته نمی‌شود. در حالی که زمان زیادی برای رسیدن به دستاوردی خوب باقی نمانده است، هفته آینده بناست جان کری با وزرای امور خارجه کشورهای عربی جلسه‌ای داشته باشد و در آن برای آماده‌سازی متن توافقی تلاش کند که ثبات در نشست کمپ دیوید مطرح شود و انتظار می‌رود او پیشنهادی در مورد توافقی که دولت آمریکا مایل است ارائه دهد مطرح کند.

درصورتی‌که کری چیزی را مطرح کند که رضایت خاطر متحدان عربش را فراهم نکند، این کشورها احتمالاً سطح حضورشان در نشست کمپ دیوید را از وزرای امور خارجه‌شان به سطح پایین‌تری تقلیل خواهند داد. برای مثال عربستان سعودی می‌تواند ولیعهد کشورش را به این نشست بفرستد، آنها می‌توانند محمد بن نافذ را به‌جای شاه سلمان– در چیزی که در سطح وسیعی تحت عنوان مخالفت عربان با اوباما تفسیر خواهد شد– به این نشست اعزام کنند.

گزینه دیگر دولت آمریکا این است که آیا باید عربستان سعودی و امارات متحده عربی را تحت عنوان متحدان عمده خارج از ناتو طبقه‌بندی کرد یا نه، طبقه‌بندی‌ای که چیزی کمتر از یک معاهده دفاعی است، اما شماری از امتیازات نظامی‌ای را که تنها در دسترس اعضای ناتوست، به این کشورها می‌دهد، بحرین و کویت از قبل به‌عنوان چنین متحدان به‌شمار نمی‌روند. رئیس‌جمهور پیشین آمریکا، جورج دبلیو.بوش در سال ۲۰۰۴ به کویت این منزلت را داد. بحرین، خانه ناوگان پنجم نیروی دریایی ایالات‌متحده در سال ۲۰۰۲ این منزلت را کسب کرده است.

کنس‌ام پولاک، کارشناس آمریکایی و نظامی در مؤسسه بروکنینگز، گفت: نه عربستان و نه امارات متحده عربی این منزلت را که می‌تواند آرام‌کننده وحشت آنها باشد، کسب نکرده‌اند. او گفت: «دولت‌های عربی به‌شدت نگران توافق‌نامه هسته‌ای با ایران هستند، برخی از آنها اعتقاد دارند این شروع وضعیتی است که دولت اوباما با آن، آنها را خواهد فروخت». او گفت: «مقامات دولت در تلاشند «خلافت» پندیشند که چگونه می‌توان بر این ترس‌ها غلبه کرد». افزایش فروش سلاح می‌تواند کمک کند، اما راه‌بندان خاصی وجود دارد و آن وزن حفظ برتری اسرائیل در منطقه است. امارات متحده عربی که محتمل است اولین شانس را برای خرید هواپیماهای بمبارکن استیلت داشته باشد و این کار اسرائیلی‌ها را سر سال جلوتر از بقایای عربش می‌اندارد.

فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، روز گذشته گفت: «امنیت در خلیج‌فارس، تنگه هرمز و دریای عمان با حضور همیشگی نیروی دریایی ارتش و سپاه کاملاً برقرار است؛ بنابراین نیاز نیست آمریکایی‌ها کشتی‌های خود را در این منطقه اسکورت کنند». امیردربدار حبیب‌الله سیاری، در حاشیه مراسم بزرگداشت روز معلم در دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش (دافوس) در جمع خبرنگاران، با اشاره به عدم امنیت در باب‌المنذب گفت: «امنیت در خلیج‌فارس صددرصد برقرار است ولی خلیج عدن و باب‌المنذب امنیت کافی ندارد، بنابراین آمریکایی‌ها باید در این منطقه کشتی‌های خود را اسکورت کنند».

هفته گذشته دربدار سیاری در توضیح حضور ناوگروه دریایی ایران در خلیج عدن گفت: «نیروی دریایی ایران از سال ۸۶ در خلیج عدن حضور داشته است و این مسئله جدیدی نیست». امیر حبیب‌الله سیاری با اشاره به اهمیت خلیج عدن به‌عنوان شاهراه عبور کشتی‌های اقتصادی و نفتی و حضور دزدان دریایی در این منطقه عنوان کرد: «با حضور دزدان دریایی در سال ۸۶ در خلیج عدن و به درخواست سازمان جهانی دریانوردی، ایران از همان سال ناوگروه‌های خود را برای برقراری امنیت به این منطقه اعزام کرد. کشور ایران اولین گروه دریایی بود که اعلام آمادگی خود را برای برقراری امنیت دریایی منطقه اعلام کرده و نیروهای دریایی خود را به منطقه اعزام کرد.

پیشنهاد فرمانده نیروی دریایی ایران به نیروی دریایی آمریکا

کشتی‌هایتان را اسکورت کنید

درحال‌حاضر نیز روزانه حدود ۲۰ تا ۳۰ ناوگروه از کشورهای مختلف در این منطقه حضور دارند. دلیل حساسیت دیگر کشورها به حضور ایران در این منطقه این است که اکثر کشورهایی که در خلیج عدن حضور دارند، تحت نظر ناتو فعالیت می‌کنند. اما کشورهای ایران، چین و روسیه به صورت مستقل عمل می‌کنند».

این حضور در حالی در رسانه‌های عربی و غربی پررنگ شده بود که بحران در یمن بالا گرفته و عربستان مدعی بود که کشتی‌های ایرانی به مقصد یمن سلاح حمل می‌کنند. اما سیاری با تکذیب ارسال سلاح به یمن گفت: «حضور ایران در خلیج عدن به درخواست سازمان بین‌المللی دریانوردی صورت گرفته است و ایران از سال ۸۶ در این منطقه حضور دارد و این مسئله جدیدی نیست». در هفته‌ای که گذشت، یک کشتی تجاری ایرانی به کمک نیروی دریایی ارتش، از دست دزدان دریایی سومالی نجات یافت. مسیر خلیج عدن عمدتاً در خطر حمله دزدان دریایی است. همچنین هفته گذشته یک کشتی تجاری

هم‌زمان با ادامه مذاکرات در نیویورک انجام شد

انتقادکری از حملات عصبی علیه توافق هسته‌ای

ادامه مذاکره در نیویورک

در همین حال معاونان وزیران خارجه ایران و گروه ۵+۱ روز گذشته در چهارمین روز گفت‌وگوهای خود به رایزنی‌های داخلی در چارچوب مذاکرات هسته‌ای پرداختند. مذاکرات هسته‌ای ایران و گروه ۵+۱ که از روز پنجشنبه هفته گذشته در نیویورک و در حاشیه کنفرانس بازنگری ان‌پی‌تی آغاز شده، همچنان در سطح معاونان وزیران خارجه ادامه دارد. در این دور از گفت‌وگوها تمرکز دیپلمات‌ها بر نگارش متن توافق جامع هسته‌ای است. در روزهای گذشته گفت‌وگوهای طولانی بین هیأت ایرانی و هیأت اتحادیه اروپا به سرپستی هلکا اشمید، معاون مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا انجام شد. «محمدجواد ظریف»، وزیر خارجه ایران نیز که برای شرکت در اجلاس بازنگری ان‌پی‌تی به نیویورک رفته است، به مذاکرات هسته‌ای را در حاشیه آن هدایت می‌کند. به گفته یک دیپلمات ایرانی، نگارش متن توافق به طور جدی و رسمی در این دور از مذاکرات در نیویورک آغاز شده است. به گفته او، نگارش متن بر اساس متنی که در مذاکرات وین (۳ آذر ۱۳۹۱) به دست آمده بود و دیدگاه‌های جدیدی که در دو دور مذاکرات اخیر وین و نیویورک به دست آمده، انجام می‌شود. در عین حال منابع نزدیک به تیم مذاکره‌کننده کشورمان اعلام کردند که همزمان با نگارش متن، رایزنی‌ها درخصوص برخی جزئیات و موضوعات اساسی مطرح میان دو طرف ادامه دارد. پیش از این، به نقل از برخی منابع اعلام شده بود که مذاکرات در سطح معاونان احتمالا تا امروز یا فردا ادامه خواهد داشت. در این دور از مذاکرات تنها وزیران خارجه ایران و آمریکا به طور جداگانه در چارچوب موضوع هسته‌ای با یکدیگر گفت‌وگو کردند. «جان کری»، چهارشنبه گذشته برای اولین بار در محل اقامت سفیر و نماینده جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ملل حاضر شد و با محمدجواد ظریف، وزیر امورخارجه ایران، دیدار کرد. این اولین‌بار بود که یک مقام آمریکایی در این محل حاضر می‌شد. ظریف پس از این دیدار گفت که نگرانی خود را نسبت به بحث‌های مطرح‌شده در داخل آمریکا به ایشان منتقل کردیم.

تلاش دیپلمات برای توافق

ادامه دارد

کرم‌لین:

موفقیت مذاکرات هسته‌ای، نمونه‌ای از همکاری مؤثر روسیه و آمریکاست

ایرنا: «سرگئی ایوانف»، رییس دفتر رئیس‌جمهوری روسیه، اعلام کرد: «موفقیت مذاکرات هسته‌ای ایران نمونه‌ای از همکاری‌های مؤثر روسیه و آمریکا در عرصه بین‌المللی است». «ایوانف» افزود: «روسیه برای همکاری با شرکای غربی در امر مبارزه با تروریسم و جلوگیری از انتشار سلاح‌های کشتارجمعی و حل مسائل منطقه‌ای آمادگی دارد». این مقام ارشد روس با بیان اینکه روسیه در حل‌وفصل مسائل بین‌المللی و منطقه‌ای مشارکت دارد و با آمریکا و کشورهای اروپای غربی همکاری می‌کند، گفت: «مسکو رویکرد و مواضع اصولی خود را در حل مسائل در عرصه بین‌المللی تغییر نداده است». رئیس دفتر رئیس‌جمهوری روسیه افزود: «تفاهم لوزان میان ایران و گروه ۵+۱ برای حل و فصل برنامه هسته‌ای ایران، نمونه بارز همکاری مؤثر روسیه و آمریکاست». او افزود: «این پیشرفت جدی بود و ما به همکاری با شرکای خارجی در صورت علاقه‌مندی آنها برای چنین همکاری ادامه خواهیم داد».

ایران در منطقه پرداخت و گفت: «اولویت مذاکرات هسته‌ای ازبین‌بردن تمام راه‌های ایران برای دستیابی به ظرفیت ساخت سلاح هسته‌ای است؛ اما این مسئله تعهد آمریکا را برای مقابله با دیگر تحرکات ایران تضعیف نمی‌کند».ایران و گروه ۵+۱ اواسط فروردین‌ماه سال جاری، در «لوزان» سوئیس به تفاهمی دست یافتند تا زمینه‌ای باشد برای ادامه مذاکرات و به‌تجربه‌رساندن گفت‌وگوها تا ۱۰ تیر امسال.

توافق اتفاق افتاده اما مردم باید به حقایق و دانشی که پشت این حقایق قرار دارد، توجه کنند.

«کری» بار دیگر به گزینه‌های آمریکا در قبال ایران اشاره و ادعا کرد: «درخصوص ایران هیچ گزینه‌ای را کنار نگذاشته‌ایم و تحریم‌ها و اقدام نظامی هنوز از احتمالات ما هستند». او علاوه بر این به درخواست بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، برای مشروط‌شدن توافق هسته‌ای به توقف فعالیت‌های

ادامه از صفحه ۷

راه مه آلود

گاهی آفتاب است و گاه مه. گاهی خلوت است و گاه شلوغ؛ ولی این جاده پیش می‌رود. مهم این است که آن را با شاهراه و رانندگی در شاهراه، یا کوهرراه و درماندگی در کوهرراه اشتباه نگیرد. برداشت شخصی من این است که اتفاقا نشریه و روزنامه‌نگاری که امروز در ایران کار می‌کند، تقریباً به‌خوبی این شناخت و درک را دارد.

● **به‌عنوان یک نمونه عینی، توقیف ماهنامه زنان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

کشاورز: در موردی هم که بحث از یک پدیده یا یک رویداد خاص در جامعه ایرانی باشد یا حتی پدیده و رویداد خاصی را در جوامع دیگر مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد، نباید این اقدام را مقدمه‌ای قرار داد و وسیله‌ای برای تعرض به نشریه‌ای که این تحلیل را انجام داده است. همان‌طی که در مورد کتب ضال-کتب گمراه‌کننده- گفته می‌شود، نگاه‌داری این کتب به قصد ترویج و تشویق و احیاناً تقلید از مفاد آنها جرم است، اما اگر ثابت شود اهل تحقیق و اهل نظر این کتب را به‌منظور نقد و پاسخ‌دادن و روشنگری نگاه داشته‌اند، آنگاه این عمل قابل‌مجازات و قابل‌تعقیب نخواهد بود. بنابراین وقتی مثلاً مطبوعات‌ای یا نشریه‌ای یک تأسیس خارجی را که به‌نوعی به جامعه ایرانی راه یافته و احیاناً درحال تأسه است مورد بررسی و تحقیق قرار می‌دهد و نقد می‌کند، باید به قضیه این‌گونه نگریست که این نقد و تحلیل باعث خواهد شد که علل اشاعه آن در جامعه ایرانی که قبلاً چنین چیزی در آن وجود نداشته، چه بوده است. اطلاع‌رسانی از این قبیل در حد نشریات و مطبوعات چون به‌طور فراگیر همگان را قادر به بررسی و قضاوت می‌کند باید مثبت ارزیابی شود نه منفی و به طریق اولی، نشریه‌ای را که چنین می‌کند نباید بابت چنین حرکتی توقیف کرد، بلکه باید مجال داد که مطلب را بیان

کوتاه دیپلماسی

جریمه بزرگ‌ترین بانک فرانسه به دلیل نقض تحریم‌های آمریکا

● **بی‌بی‌سی:** قاضی دادگاهی در نیویورک روز جمعه رسماً حکم داد که بانک فرانسوی «بان‌پ پاریس» باید به دلیل نقض تحریم‌های آمریکا علیه ایران و دو کشور دیگر ۸٫۹ میلیارد دلار جریمه پرداخت کند. این بیشترین مبلغ جریمه‌ای است که تاکنون به دلیل نقض تحریم‌های آمریکا علیه یک مؤسسه اعمال می‌شود. علاوه‌براین قاضی دادگاه، لورنا اسکافیلد، حکم داد که پاریس، بزرگ‌ترین بانک فرانسه، باید پنج سال هم تحت‌نظر قرار بگیرد. بخش عمده مبلغ جریمه بر اساس میزان معاملات انجام‌شده با کشورهای مورد تحریم تعیین شده است: ۶۰۴ میلیارد دلار در سودان، ۱۰۷میلیارد دلار در کویت و ۶۵۰ میلیون دلار در ایران. اوایل تابستان سال گذشته بانک بان‌پ پاریس اتهامات خود را در ارتباط با نقض تحریم‌ها و هزاران مورد معامله پنهانی با این سه کشور پذیرفت و با پرداخت جریمه موافقت کرد.

توضیح در مورد پیام ظریف به عربستان

● **ایرنا:** یک منبع آگاه در وزارت خارجه ایران با طبیعی و متعارف‌خواندن پیام وزیر خارجه کشورمان به همتای عربستانی خود، گفت: «ارسال این پیام به‌هیچ‌وجه به معنای تأیید اقدامات و حملات نظامی عربستان به مردم بی‌دفاع یمن نیست». او افزود: «پیام محمدجواد ظریف، پیامی دیپلماتیک و محترمانه با حفظ مواضع اصولی و در چارچوب اصول سه‌گانه عزت، حکمت و مصلحت بوده است». این منبع همچنین تأکید کرد: «دو‌کشور ایران و عربستان با وجود فضای کنونی، دارای روابط سیاسی و دیپلماتیک هستند و تبادل پیام به‌واسطه انتصاب وزیر خارجه، امری متداول در مناسبات میان کشورها براساس عرف پذیرفته‌شده بین‌المللی محسوب می‌شود».

هیأت پارلمانی نروژفردا در تهران

● **ایستا:** هیأت پارلمانی نروژ به ریاست رئیس کمیسیون سیاست خارجی و امنیت پارلمان این کشور فردا به ایران سفر می‌کند. این سفر دویروزه خواهد بود و دیدار با علاءالدین بروجردی، رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس در دستور کار آن قرار دارد.

ادامه از صفحه ۱۷

تعبید به گذشته

● **اگر خواهیم به ۲۰ سال آینده نگاه کنیم و با سری زمانی آن را پیش‌بینی کنیم، آیا در همین وضعیت خواهیم بود یا نه؟**

زیست‌هم‌زمان جهانی‌شدن و مدرنیزه‌شدن از یک‌سو و انهدام سریع جهان دیروزی، خصوصیات آن دوران است و با مقیاس ۲۰ سال و ۳۰ سال نمی‌توان تحلیلش کرد. دو ناهم‌زمانی فرهنگی و اجتماعی: هم در معرض تجربه گسست و هم وسوسه دیروزی که از دست می‌رود و در نتیجه تلاش برای اراده برای به یادآوردن. اگر خواهیم خوشبینانه نگاه کنیم می‌شود گفت حسن این نوستالژی‌ها - با همه تردیدهایی که باید رعایت کرد- فقط شاید در این باشد که نشان می‌دهد امروز- برخلاف دیروز- الزاما در گسست‌های رادیکال نشانه مدرن‌شدن نمی‌بینیم. امروز از مدرنیزه‌شدن صحبت می‌شود و خوشبختانه تک‌الگوی‌بودن مدرنیته از تک‌وتا افتاده. مدرن‌شدن به معنای پاک‌کردن میز و ناپدیدگرفتن دیروز نیست، بلکه تلاش برای برقراری نوعی نسبت فعال و آگاهانه میان آن دیروز و این امروز است، اما چنین تلاومی فقط در صورتی اتفاق می‌افتد که مراجعه به دیروز صرفاً به وجه الگوتیک یا حسرت‌زده تقلیل نیابد. فهمیده‌ایم که فراخوان دیروز باید انتقادی باشد و منطق با ساختار و نیاز انسان امروزی و درعین‌حال ضامن نوعی تلاوم و نه تکرار.

● **الان که به به این عناصر، که از دیروز فراخوانده‌ایم، نگاه می‌کنیم، آیا در ساختاری قرار گرفته‌است که برای انسان امروزی کارا باشد؟**

رابطه مغشوش با دیروز، نوع فراخواندنش را هم مشکل‌دار می‌کند. با فراخوانی است‌دگوراتر یا برعکس، فرار از امروز است و نوعی پناه‌بردن و در نتیجه ترس‌خورده و واکنشی. در هیچ‌یک از این دو رویکرد، آگاهی تاریخی وجود ندارد و نه می‌تواند هویت‌بخش باشد و نه هویت‌ناز. نه به کار شناخت دیروز و به‌یادآوردن می‌خورد و نه به کار ساخت‌وساز اکنونی اصیل و ریشه‌دار. مس و دیوار گلی‌شده و بشقاب گل‌سرخ و دم‌نوش‌های سنتی، نمی‌توانند به تنهایی ایرانیّت را تضمین کنند. این تلاش برای خریدن مس از سوی شهری‌ها که مد شده، مرا یاد بعضی آمریکایی‌ها در پاریس می‌اندازد. می‌آمدند با دلارهایشان از مغازه‌های آنتیک‌فروشی در فرانسه اشیاء قدیمی می‌خریدند. منظور این است که کیفیت نوستالژی هم از کیفیت شناخت ما از دیروزمان متأثر است. از دیروزمان چه چیز را می‌شناسیم؟ چقدر می‌شناسیم؟ چگونه می‌شناسیم؟ نوستالژی‌هایمان هم در همان سطح است: مس و گل و دم‌نوش و دفترهای فلان و کارتون بissar و... تا اطلاع ثانوی در ما دن کیشوت و فاولست با هم در جگنجد.